

Практичне заняття 19, 20

Тема: Розрахунок виготовлення напівсухих і напівсолодких вин

Мета

навчальна: навчити студентів вести розрахунки по виготовленню напівсухих і напівсолодких вин.

виховна: виховувати зацікавленість дисципліною, прагнення отримувати нові знання.

розвиваюча: розвивати уміння користуватися всіма доступними джерелами знань.

Вид заняття: практичне

Після виконання практичного заняття студент повинен:

Знати:

- 1) Основних представників напівсухих і напівсолодких вин.
- 2) Теоретичні основи виробництва виготовлення напівсухих і напівсолодких вин.
- 3) Технологічні схеми переробки винограду з отриманням:
  - 3.1. Напівсухого червоного вина «Легенда Киммерії» за купажною схемою;
  - 3.2. Ординарного столового напівсухого білого «Весільне» за класичною схемою;
  - 3.3. Ординарного столового напівсолодкого білого вина «Франческа» за купажною схемою.

Вміти:

- 1) Проводити необхідні розрахунки по виготовленню напівсухого червоного вина «Легенда Киммерії» за купажною схемою.
- 2) Проводити необхідні розрахунки по виготовленню ординарного столового напівсухого білого «Весільне» за класичною схемою.
- 3) Проводити необхідні розрахунки по виготовленню ординарного столового напівсолодкого білого вина «Франческа» за купажною схемою.

Зміст та хід заняття

1. Розрахунок виготовлення напівсухого червоного вина «Легенда Киммерії» за купажною схемою.
2. Розрахунок виготовлення ординарного столового напівсухого білого «Весільне» за класичною схемою.
3. Розрахунок виготовлення ординарного столового напівсолодкого білого вина «Франческа» за купажною схемою.

Література

1. Валуйко Г.Г. Технологія вина: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Г.Г. Валуйко, В.А. Домарецький, В.О. Загоруйко. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 592 с.
2. Мальцев П.М. Общая технология бродильных производств: Учебник для студентов высших учебных заведений / П.М. Мальцев. – М.: Пищ. пром-сть, 1980. – 560 с.
3. Виноградарство і виноробство: Навч. посібник / Ф.І. Малик, В.А. Домарецький, В.М. Ісаєнко та ін. – К.: ІСДО, 1994. – 304 с.
4. Справочник по виноделию / Под. ред. Г.Г. Валуйко. – М.: Агропромиздат, 1985. – 447 с.

Короткі відомості з теоретичної частини роботи.

При виробництві напівсухих столових вин (білих, рожевих, червоних) бродіння завершують при збереженні в готовому вині 0,5 – 2,5 г/100 см³ цукру. Цю підгрупу в Україні представляють ординарні вина.

Готові вина містять 8 – 12 % об. спирту, 3 – 5 г/100 см³ цукру і 6 г/дм³ кислот. Їх виробляють трьох типів: білі, рожеві, червоні. Вина цієї підгрупи мають м'який гармонійний смак, специфічний для кожного найменування вина тонкий аромат.

При виробництві білих напівсухих і напівсолодких вин на протязі всього технологічного процесу сусло і виноматеріали необхідно ізолювати від дії кисню повітря. Для цього при кожній технологічній операції мезгу, сусло та вино слід вводити діоксид сірки. Важкі метали необхідно виділити із виноматеріалів як можна раніше за допомогою такого фільтрувального матеріалу як діоксид кремнію або інших.

Для приготування білих і рожевих столових напівсухих та напівсолодких вин збирання винограду проводять при масовій концентрації цукру – не нижче 180 г/дм³ і титрованих кислот 5-10 г/дм³. Оптимальна цукристість винограду при його збиранні повинна відповідати 200-220 г/дм³.

Виробництво столових напівсухих і напівсолодких вин засновано на послідовному виконанні наступних технологічних прийомів: зупинки бродіння в потрібний момент для одержання вина потрібних кондицій за спиртом й цукром; стабілізації виноматеріалу до зброджування в процесі технологічних обробок і витримки; стабілізації готового вина, розлитого в пляшки.

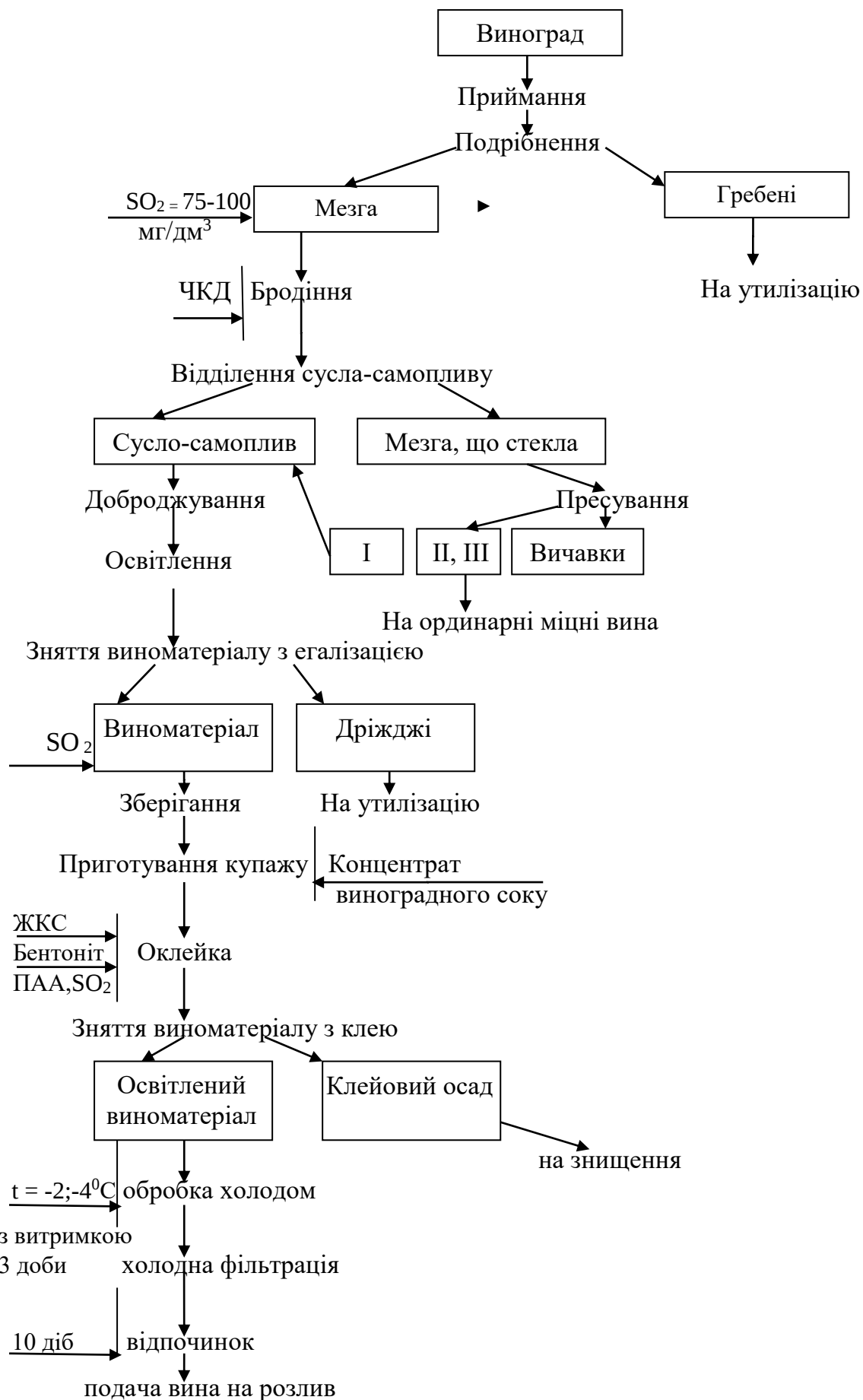
Методичні вказівки щодо виконання і оформлення:

1. Розрахунок виготовлення напівсухого червоного вина «Легенда Киммерії» за купажною схемою.

1.1. Технологічна схема переробки винограду з отриманням столового напівсухого червоного вина «Легенда Киммерії» за купажною схемою:

- Приймання винограду
- Подрібнення винограду
- Бродіння сусла на меззі
- Відділення сусла
- Доброджування
- Освітлення виноматеріалу
- Зняття виноматеріалу з дріжджів з егалізацією
- Зберігання виноматеріалу
- Приготування купажу
- Оклеювання виноматеріалу
- Освітлення виноматеріалу 20 днів
- Фільтрація виноматеріалу
- Обробка холодом
- Фільтрація при температурі охолодження
- Відпочинок
- Подача на розлив

1.2. Векторна схема переробки винограду з отриманням столового напівсухого червоного вина «Легенда Киммерії» за купажною схемою.

1.3. Розрахунок продуктового

Продуктовий розрахунок відбувається відповідно до наказу про граничнодопустимі втрати на виробництво виноградних вин.

Розрахунок ведеться у порядку послідовності технологічної схеми за формулою:

$$N = Q(1 - \frac{x}{100}) \quad (1)$$

де: N – кількість продукту, який вийшов з даної операції, тон, дал.

Q – кількість продукту, який надійшов на операцію, тон, дал.

X – втрати продукту у відсотках

Кількість втрат у тоннах або далах визначається за формулою:

$$Y = Q - N \quad (2)$$

де: Y- кількість втрат, дал, т.

Вихідні дані:

Потужність цеху, т – 3500;

тривалість сезону, дні – 20;

добова потужність, т – 175;

пукристість сусла, г/дм³ - 180;

густина сусла – 1,078.

Приймання та подрібнення винограду

Відходи – 4%

Втрати – 0,6%

$$\text{За 20 днів: } N = 3500 \left(1 - \frac{4.6}{100}\right) = 3339 \text{ т.}$$

$$\text{За добу: } y = 175 \left(1 - \frac{4.6}{100}\right) = 166.9 \text{ т.}$$

Втрати і відходи складають:

$$\text{За 20 днів: } N = 3500 - 3339 = 161 \text{ т.}$$

$$\text{За добу: } y = 175 - 166.9 = 8.1 \text{ т.}$$

З них відходи складають:

$$\text{За 20 днів: } N = 3500 \left(1 - \frac{4}{100}\right) = 3360 \text{ т.}$$

$$\text{За добу: } y = 175 \left(1 - \frac{4}{100}\right) = 168 \text{ т.}$$

$$y = 3500 - 3360 = 140 \text{ т.}$$

$$y = 175 - 168 = 7 \text{ т.}$$

З них втрати складають:

$$\text{За 20 днів: } N = 161 - 140 = 21 \text{ т.}$$

$$\text{За добу: } y = 8.1 - 7 = 1.1 \text{ т.}$$

Розрахунки приймання та подрібнення винограду в таблицю 1.

Таблиця 1 Матеріальний баланс приймання та подрібнення винограду

20 днів	За добу	Відс.	Найменування операції	20 днів	За добу	Відс.
3500	175	100	Приймання та подрібнення винограду			
			Мезга	3339	166,9	95,4
			Гребні	140	7	4,0
			Втрати	21	1,1	06
3500	175	100	Всього	3500	175	100

Бродіння суслу на меззі

Втрати – 3,5 %

$$\text{За 20 днів: } N = 3339 \left(1 - \frac{3,5}{100}\right) = 3219,2 \text{ т.}$$

$$\text{За добу: } y = 166,9 \left(1 - \frac{3,5}{100}\right) = 161,1 \text{ т.}$$

Втрати складають:

$$y = 3339 - 3219,2 = 119,8 \text{ т.}$$

$$y = 166,9 - 161,1 = 5,8 \text{ т.}$$

Розрахунки бродіння суслу на меззі заносимо в таблицю 2.

Таблиця 2 Матеріальний баланс бродіння суслу на меззі.

20 днів	За добу	Відс.	Найменування операції	20 днів	За добу	Відс.
3339	166,9	100	Бродіння суслу на меззі			
			Мезга	3219,2	161,1	96,5
			Втрати	119,8	5,8	3,5
3339	166,9	100	Всього	3339	166,9	100

Відділення суслу

Втрати – 0,5 %

$$\text{За 20 днів: } N = 3500 \cdot \frac{0,5}{100} = 17,5 \text{ т.}$$

$$\text{За добу: } y = 175 \cdot \frac{0,5}{100} = 0,9 \text{ т.}$$

Вихід суслу:

$$\text{За 20 днів: } N = 3500 \cdot 70 = 245000 \text{ дал.}$$

$$\text{За добу: } y = 175 \cdot 70 = 12250 \text{ дал.}$$

Переводимо дал. в тонни

$$\text{За 20 днів: } N = 245000 \cdot \frac{1,078}{100} = 2641,1 \text{ т.}$$

$$\text{За добу: } y = 12250 \cdot \frac{1,078}{100} = 132,1 \text{ т.}$$

Вичавки складають:

$$\text{За 20 днів: } N = 3219,2 - 2641,1 - 17,5 = 560,6 \text{ т.}$$

За добу: $y = 161,1 - 132,1 - 0,9 = 28,1$ т.

Розрахунки відділення сусла заносимо в таблицю 3

Таблиця 3 Матеріальний баланс відділення сусла

20 днів	За добу	Відс.	Найменування операції	20 днів	За добу	Відс.
3219,2	161,1	100	Відділення сусла			
			Сусло	2641,1	132,1	82,0
			Вичавки	560,6	28,1	17,5
			Втрати	17,5	0,9	0,5
3219,2	161,1	100	Всього	3219,2	161,1	100

Зняття виноматеріалу з дріжджів з егалізацією

Відходи – 6%

Втрати – 3,5 %

Втрати і відходи складають:

$$\text{За 20 днів: } N = 245000 \cdot \left(1 - \frac{9,5}{100}\right) = 221725 \text{ дал.}$$

$$\text{За добу: } N = 12250 \cdot \left(1 - \frac{9,5}{100}\right) = 11086,3 \text{ дал.}$$

$$y = 245000 - 221725 = 23275 \text{ дал.}$$

$$y = 12250 - 11086,3 = 1163,7 \text{ дал.}$$

Відходи складають:

$$\text{За 20 днів: } N = 245000 \cdot \left(1 - \frac{6}{100}\right) = 230300 \text{ дал.}$$

$$\text{За добу: } N = 12250 \cdot \left(1 - \frac{6}{100}\right) = 11515 \text{ дал.}$$

$$y = 245000 - 230300 = 14700 \text{ дал.}$$

$$y = 12250 - 11515 = 735 \text{ дал.}$$

Втрати складають:

$$\text{За 20 днів } N = 245000 \cdot \left(1 - \frac{3,5}{100}\right) = 236425 \text{ дал.}$$

$$\text{За добу: } N = 12250 \cdot \left(1 - \frac{3,5}{100}\right) = 11821,3 \text{ дал.}$$

$$y = 245000 - 236425 = 8575 \text{ дал.}$$

$$y = 12250 - 11821,3 = 428,7 \text{ дал.}$$

Розрахунок зняття виноматеріалу з дріжджів з егалізацією заносимо в таблицю 4.

Таблиця 4 Матеріальний баланс зняття виноматеріалу з егалізацією

20 днів	За добу	Відс.	Найменування операції	20 днів	За добу	Відс.
245000	12250	100	Зняття виноматеріалу з дріжджів			
			виноматеріал	221725	11086,3	90,5
			відходи	14700	735,0	6,0
			втрати	8575	428,7	3,5
245000	12250	100	Всього	245000	12250	100

Зберігання виноматеріалу

Втрати – 0,08%

$$\text{За 20 днів: } N = 221725 \left(1 - \frac{0.08}{100}\right) = 221547.6 \text{ дал.}$$

$$\text{За добу: } y = 221725 - 221547.6 = 177.4 \text{ дал.}$$

Розрахунки зберігання виноматеріалу заносимо в таблицю 5.

Таблиця 5 Матеріальний баланс зберігання виноматеріалу

20 днів	Відс.	Найменування операції	20 днів	Відс.
221725	100	Зберігання виноматеріалу		
		виноматеріал втрати	221547,6 177,4	99,92 0,08
221725	100	Всього	221725	100

Дані зведеного матеріального балансу заносимо в таблицю 6.

Таблиця 6 Зведений матеріальний баланс

Дні	Надійшло т	Приймання, подрібнення, відділення гребенів, т			Бродіння суслу на меззі		Відділення суслу		
		М'язга, т	Гребені, т	Втрати, т	М'язга	Втрати, т	сусло	вичавки	втрати
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
20	3500	3339	140	21	3219,2	119,8	2641,1	560,6	17,5
Доба	175	166,9	7	1,1	161,1	5,8	132,1	28,1	0,9

Продовження таблиці 3.6

Дні	Надійшло	Зняття виноматеріалу з дріжджів			Зберігання виноматеріалу	
		виномате ріал	Відходи	Втрати	виномате ріал	Втрати
1	2	11	12	13	14	15
20	3500	221725	14700	8575	221547,6	177,4
Доба	175	11086,3	735	428,7	-	-

Приготування купажу

Розрахунки купажу заносимо до таблиці 7

Таблиця 7 Приготування купажу

Найменування операції	Кількіст, дал	Об'ємна частка етилового спирту, %	Масова концентрація цукрів, г/дм ³	Спирту один.	Цукор один.
Виноматеріал Столовий червоний полусухий	221547,6	10,8	-	2392714	-
Концентрат виноградного соку	3800	-	600	-	2280000
Разом	225347,6	10,6	10,1	2392714	2280000

Втрати – 0,06%

$$\begin{aligned}\text{За 20 днів: } N &= 225347,6 \left(1 - \frac{0,06}{100}\right) = 225212,4 \text{ дал.} \\ y &= 225347,6 - 225212,4 = 135,2 \text{ дал.}\end{aligned}$$

Розрахунок приготування купажу заносимо в таблицю 8.

Таблиця 8 Матеріальний баланс приготування купажу

20 днів	Відс.	Найменування операції	20 днів	Відс.
225347,6	100	Приготування купажу		
		виноматеріал втрати	225212,4 135,2	99,94 0,06
225347,6	100	Всього	225347,6	100

Оклеювання виноматеріалу

Втрати – 0,07%

$$\begin{aligned}\text{За 20 днів: } N &= 225212,4 \left(1 - \frac{0,07}{100}\right) = 225054,8 \text{ дал.} \\ y &= 225212,4 - 225054,8 = 157,6 \text{ дал.}\end{aligned}$$

Розрахунки оклеювання виноматеріалу заносимо в таблицю 9.

Таблиця 9 Матеріальний баланс оклеювання виноматеріалу

20 днів	Відс.	Найменування операції	20 днів	Відс.
225212,4	100	Оклеювання виноматеріалу		
		виноматеріал втрати	225054,8 157,6	99,93 0,07
225212,4	100	Всього	225212,4	100

Фільтрація виноматеріалу

Втрати – 0,29 %

Відходи – 0,2 %

Втрати і відходи складають:

$$\begin{aligned}\text{За 20 днів: } N &= 225054,8 \left(1 - \frac{0,49}{100}\right) = 223952 \text{ дал.} \\ y &= 225054,8 - 223952 = 1102,8 \text{ дал}\end{aligned}$$

Втрати складають:

$$\begin{aligned}\text{За 20 днів: } N &= 225054,8 \left(1 - \frac{0,29}{100}\right) = 224402,1 \text{ дал} \\ y &= 225054,8 - 224402,1 = 652,7 \text{ дал}\end{aligned}$$

Відходи складають:

$$\begin{aligned}\text{За 20 днів: } N &= 225054,8 \left(1 - \frac{0,2}{100}\right) = 224604,7 \text{ дал} \\ y &= 225054,8 - 224604,7 = 450,1 \text{ дал}\end{aligned}$$

Розрахунки фільтрації виноматеріалу заносимо в таблицю 10.

Таблиця 10 Матеріальний баланс фільтрації виноматеріалу

20 днів	Відс.	Найменування операції	20 днів	Відс.
225054,8	100	Фільтрація виноматеріалу		
		виноматеріал	223952	99,51
		втрати	652,7	0,29
		відходи	450,1	0,2
225054,8	100	Всього	225054,8	100

Обробка холодом з витримкою три дні

Втрати – 0,26 %

$$\begin{aligned}\text{За 20 днів: } N &= 223952 \left(1 - \frac{0,26}{100}\right) = 223369,7 \text{ дал.} \\ y &= 223952 - 223369,7 = 582,3 \text{ дал}\end{aligned}$$

Розрахунок обробки холодом з витримкою три дні заносимо в таблицю 11

Таблиця 11 Матеріальний баланс обробки холодом з витримкою три дні

20 днів	Відс.	Найменування операції	20 днів	Відс.
223952	100	Обробка холодом з витримкою три дні		
		виноматеріал	22369,7	99,74
		втрати	582,3	0,26
223952	100	Всього	223952	100

Фільтрація при температурі охолодження

Втрати – 0,29 %

$$\begin{aligned}\text{За 20 днів: } N &= 223369,7 \left(1 - \frac{0,29}{100}\right) = 222721,9 \text{ дал} \\ y &= 223369,7 - 222721,9 = 647,8 \text{ дал.}\end{aligned}$$

Розрахунок фільтрації при температурі охолодження заносимо в таблицю 12.

Таблиця 12 Матеріальний баланс фільтрації при температурі охолодження

20 днів	Відс.	Найменування операції	20 днів	Відс.
223369,7	100	Фільтрація при температурі охолодження		
		вино втрати	222721,9 647,8	99,71 0,29
223369,7	100	Всього	223369,7	100

Подача вина на розлив

Втрати – 0,07 %

$$\text{За 20 днів: } N = 222721,9 \left(1 - \frac{0,07}{100}\right) = 222566 \text{ дал.}$$

$$y = 222721,9 - 222566 = 155,9 \text{ дал.}$$

Розрахунки подачі вина на розлив заносимо в таблицю 13.

Таблиця 13 Матеріальний баланс подачі вина на розлив

20 днів	Відс.	Найменування операції	20 днів	Відс.
222721,9	100	Подачі вина на розлив		
		Вино Втрати	222566 155,9	99,93 0,07
222721,9	100	Всього	222721,9	100

Дані зведеного матеріального балансу заносимо в таблицю 14.

Таблиця 14 Зведений матеріальний баланс

Операція	Надходження	Витрати	Відходи та втрати	Відсотки
Приготування купажу	225347,6	225212,4	135,2	0,06
Оклеювання виноматеріалу	225212,4	225054,8	157,6	0,07
Фільтрація виноматеріалу	225054,8	223952,0	1102,8	0,49
Обробка холодом з витримкою 3 дні	223952,0	223369,7	582,3	0,26
Фільтрація при температурі охолодження	223369,7	222721,9	647,8	0,29
Подача на розлив	222721,9	222566,0	155,9	0,07
Разом	225347,6	222566,0	2781,6	1,24

Розрахунок і підбір технологічного обладнання і ємностей

Розрахунок автоваг

$$N = Q \cdot t \cdot x_n / T \cdot q \cdot 60 \quad (3)$$

де: Q – кількість винограду, який надійшов за добу, т;
t – год одного зважування автомашин, хв.;
п – кількість зважування однієї автомашини, раз.;
Т – кількість годин роботи автоваг за добу, год.;
q – вантажопід'ємність автомашин з виноградом, т.

$$N = \frac{175 \cdot 2,5 \cdot 2}{10 \cdot 2,5 \cdot 60} = 1 \text{ шт.}$$

Розрахунок ліній переробки

$$N = Q / T \cdot M \cdot K, \text{ шт.} \quad (4)$$

де: Q – кількість винограду, який надійшов, за добу
Т – кількість годин роботи ліній переробки, за добу
М – година продуктивності ліній, т/год
k – коефіцієнт використання обладнання, k=0,8

$$N = \frac{175}{30 \cdot 10 \cdot 0,8} = 1 \text{ лінія}$$

До складу лінії переробки винограду надходить наступне обладнання:
Підбір технологічного обладнання заносимо до таблиці 15
Розрахунок кількості суслозбірників
За годину буде надходити сусла

$$\frac{12250}{10} = 1225 \text{ дал.}$$

Таблиця 15 Підбір обладнання

Найменування операції	Найменування обладнання	Марка	Продукт. од/год	Один. вимір.	Коефі-цієнт	Об'єм сировини, рік	Кільк. один
Приймання винограду	Бункер живильник	ТК-50	50	т/год	0,8	35	1
Подрібнення	Роздрібнювач гребенів	DRM – 30	50	т/год	0,8	-	1
Перекачування виноматеріалу	Насос	SP20FTF	50	Дал/год	0,8	-	1
Відділення сусла	Пневмопресс	PF-360	70-100	т/год	0,8	-	1
Сульфитація сусла	Сульфо-установка	BCAU	0,4-7	Кг/год	0,8	-	1
Бродіння	Виніфікатор горизонтальний	VRO	5000	Дал/доб	0,8	15482,4	4
Охолодження виноматеріалу	Охолоджувач	BO1-Y5	500	Дал/год	0,8	350	1

Продовження таблиці 15

Зняття з дріжджів	Насос	ВЦН-20	2000	Дал/год	0,8	1109	2
Миття ємностей	Мийна машина	ММ-0,4	-	-	-	-	1
Фільтрування виноматеріалу	Фільтр	ФКО-20	900	Дал/год	0,8	703	1
Перекачування	Насос	ВЦН-20	2000	Дал/год	0,8	1408	2

Приймаючи ємність суслозбірників в об'ємі отриманого постачання сусла встановлюють суслозбірники.

Для приймання сусла ємність:

$$\frac{1225 \cdot 0,5}{1} = 612,5 \text{ дал.} = 7 \text{ м}^3$$

Розрахунок мірників

Визначають кількість мірників ВЦ-1000

Визначаємо час накачування за формулою:

$$Пв = M \cdot 60 / n \cdot 0,8, \text{ хв.} \quad (5)$$

де: М – продуктивність мірника, дал/год ;

60 – кількість хвилин хв./год. на годину

n – продуктивність насосу, дал/год;

0,8 – коефіцієнт використання обладнання;

$$Пв = 1000 \cdot 60 / 4000 \cdot 0,8 = 19 \text{ хв.}$$

Час заміру 10 хв. Час закачування 19 хв.

Разом: 19 + 10 + 19 = 48 хв.

Визначаємо кількість замірів за зміну: 8 · 60 = 480 хв.

$$480 / 48 = 10 \text{ замірів.}$$

Визначаємо об'єм, який замірюється за зміну : 10 · 1000 = 10000 дал.

$$\frac{11086,3}{10000} = 1 \text{ мірник}$$

До стаціонарного мірнику додається два насоси ВЦН-40

Розрахунок ємностей заносимо в таблицю 16.

Таблиця 16 Розрахунок ємностей

Найменування операції	Обсяг надходила на операцію, дал	Обсяг ємностей дал	Коефіцієнт заповнення	Кількість ємностей, дал
Збереження виноматеріалу	221725	5000	1	44
Витримка на холоді	2800	2500	0,9	2
Для оклеювання	18768	2500	0,9	8
Приготування купажу	9390	2500	0,9	4

Розрахунок виробничих площ

Дані розрахунку виробничих площ заносимо в таблицю 17.

Таблиця 17 Розрахунок виробничих площ

Найменування устаткування	Кільк.	Довжина мм	Ширина мм	Висота, мм	Площа, м ²	Загал. площа, м ²
Бункер живильник ТК-50	1	5200	2500	2200	13,0	13,0
Роздрібнювач DRM-30	1	3620	1130	1910	4,1	4,1
Мезгонасос SP20FTF	1	1800	1230	670	2,2	2,2
Пневмопрес PF-360	1	9370	3280	4570	30,7	30,7
Виніфікатор	4	8100	3100	-	25,1	100,4
Охолоджувач BO1-Y5	1	1870	700	1200	1,3	1,3
Насос ВЦН-20	4	875	380	738	0,3	1,2
Фільтр ФКО-20	1	2700	850	1580	2,3	2,3
Сульфоустановка ВСАУ	1	815	540	1600	0,4	0,4
Насос ВЦН-40	2	1255	510	910	0,6	1,2
Мірник ВІЦ – 1000	1	3740	2020	3010	7,6	7,6
Ємність для збереження	44	-	3200	7110	8,0	352
Ємність з рубашкою	2	-	2930	5960	6,7	13,4
Ємність для оклеювання	8	-	2400	6620	4,5	36,0
Ємність для купажування	4	-	2400	6620	4,5	18,0
Разом						583,8

$$S_{np} = 25 \%$$

$$S_{np} = 583,8 \cdot \frac{25}{100} = 146,0 \text{ м}^2$$

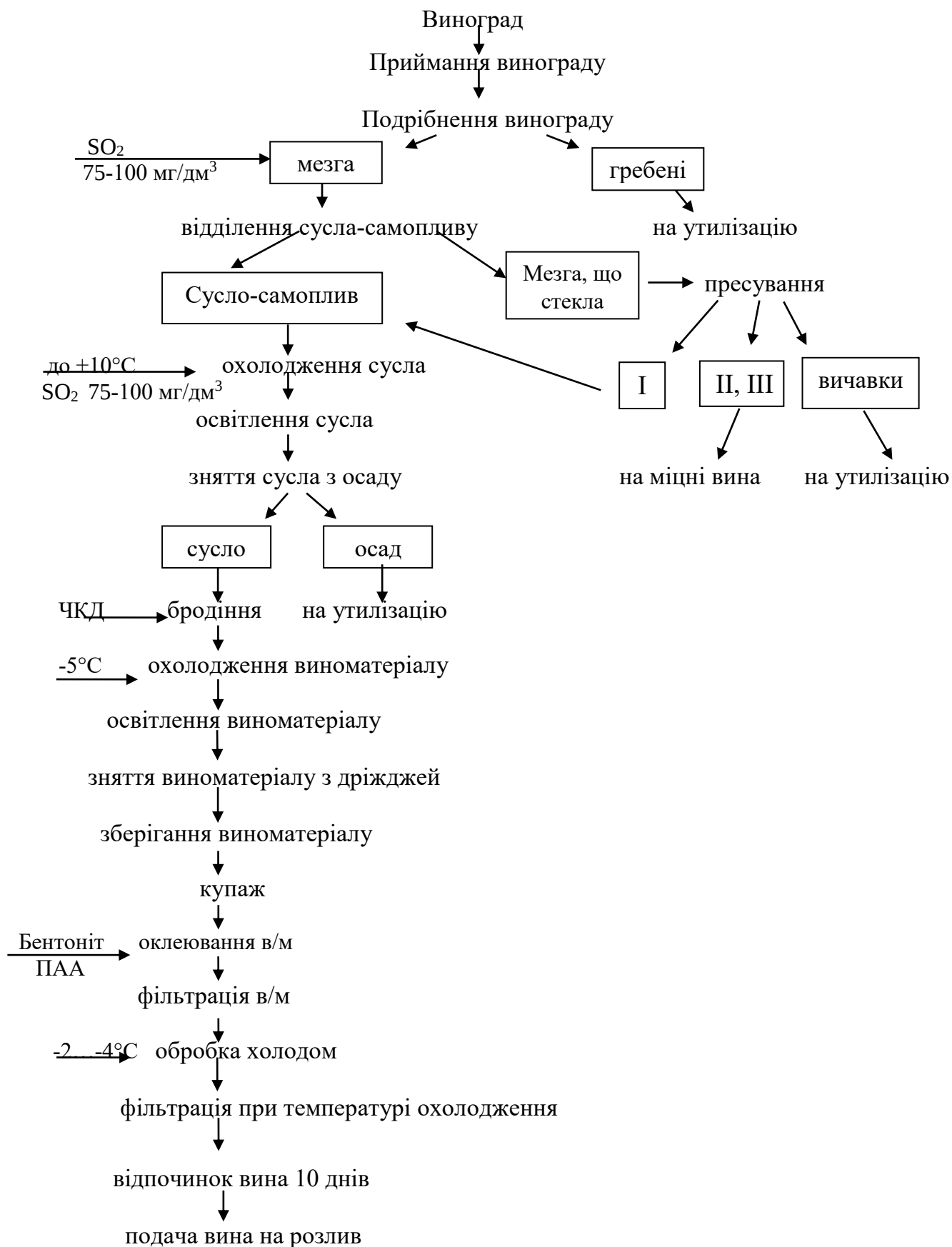
$$S_{np} = 583,8 + 146,0 = 729,8 \text{ м}^2$$

2. Розрахунок виготовлення ординарного столового напівсухого білого «Весільне» за класичною схемою.

2.1. Технологічна схема переробки винограду на виробництво вина ординарного столового напівсухого білого «Весільне» за класичною схемою.

1. Приймання винограду;
2. Подрібнення винограду;
3. Відділення сусла-самопливу;
4. Пресування мезги;
5. охолодження сусла до температури +10 0C;
6. освітлення сусла:
7. Зняття сусла з осаду;
8. Бродіння сусла;
9. Охолодження виноматеріалу до температури -5 0C;
10. Освітлення виноматеріалу;
11. Зняття виноматеріалу з дріжджового осаду:
12. Зберігання виноматеріалу 2 місяця;
13. Приготування купажу;
14. Оклеювання виноматеріалу бентонітом і поліакриламідом;
15. Освітлення виноматеріалу;
16. Фільтрація виноматеріалу;
17. Обробка холодом при температурі -2...-4 0C з витримкою 3 доби;
18. Фільтрація при температурі охолодження;
19. Відпочинок вина 10 днів;
20. Подача вина на розлив.

2.2. Векторна схема переробки винограду з отриманням ординарного столового напівсухого білого вина «Весільне»

2.3. Розрахунок продуктивний

Продуктивний розрахунок відбувається відповідно до наказу про граничнодопустимі втрати на виробництво виноградних вин. Розрахунок ведеться у порядку послідовності технологічної схеми за формулою:

$$N = Q (1 - x / 100), \text{ тон} \quad (1)$$

де: Q - кількість продукту, який надійшов на операцію, тон;
N - кількість продукту, який вийшов з даної операції, тон;
X - втрати продукту, %.

Кількість втрат у тонах визначається за формулою:

$$y = Q - N, \text{ тон} \quad (2)$$

Вихідні данні:

- загальна потужність цеху, тон - 3000
- тривалість сезону, дні - 20
- добова потужність цеху, тон/годину - 150
- цукристість сусла, г/дм³ - 200
- густина сусла - 1,083

Приймання винограду, подрібнення, відділення гребенів.

Відходи - 4 %

Втрати - 0,6 %

За 20 днів: $N = 3000 (1 - 4,6/100) = 2862 \text{ т}$

За добу: $N = 150 (1 - 4,6/100) = 143,1 \text{ т}$

Втрати і відходи складають:

За 20 днів: $y = 3000 - 2862 = 138 \text{ т}$

За добу: $y = 150 - 143,1 = 6,9 \text{ т}$

З них відходи:

За 20 днів:

$$N = 3000 (1 - 4/100) = 2880 \text{ т}$$

$$y = 3000 - 2880 = 120 \text{ т}$$

За добу:

$$N = 150(1 - 4 /100) = 144\text{дал}$$

$$y = 150 - 144 = 6 \text{ т}$$

Втрати:

За 20 днів: $y = 138 - 20 = 18 \text{ т}$

За добу: $y = 6,9 - 9 = 0,9 \text{ т}$

Дані розрахунку приймання винограду, подрібнення, відділення гребенів заносимо в таблицю 1.

Таблиця 1 Матеріальний баланс приймання винограду, подрібнення, відділення гребенів

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 днів, т	Доба, т	%		20 днів, т	Доба, т	%
3000	150	100	Приймання винограду, подрібнення винограду			
			Мезга	2862	143,1	95,4
			Гребені	120	6	4
			Втрати	18	0,9	0,6
3000	150	100	Всього	3000	150	100

Відділення сусли - самопливу плюс 1 фракція

Втрати - 0,5 %

За 20 днів

$$y = 3000 \cdot 0,5/100 = 15 \text{ т}$$

За добу

$$y = 150 \cdot 0,5/100 = 0,7 \text{ т}$$

Вихід сусли - самопливу плюс 1 фракція із 1 тони винограду складає 60 дал

За 20 днів

$$V = 3000 \cdot 60 = 180000 \text{ дал}$$

За добу

$$V = 150 \cdot 60 = 9000 \text{ дал}$$

Переводимо дал в тони

За 20 днів

$$180000 \cdot 1,083/100 = 1949,4 \text{ т}$$

За добу

$$9000 \cdot 1,083/100 = 97,5 \text{ т}$$

Кількість мезги, що стекла:

За 20 днів

$$2862 - 1949,4 - 15 = 897,6 \text{ т}$$

За добу

$$143,1 - 97,5 - 0,7 = 44,9 \text{ т}$$

Дані розрахунку відділення сусли - самопливу заносимо в таблицю 2.

Таблиця 2 Матеріального балансу відділення сусли - самопливу

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 днів, т	Доба, т	%		20 днів, т	Доба, т	%
2862	143,1	100	Відділення сусли - самопливу плюс 1 фракція			
			Сусли - самоплив	1949,4	97,5	68,1
			Мезга, що стекла	897,6	44,9	31,4
			Втрати	15	0,7	0,5
2862	143,1	100	Всього	2862	143,1	100

Пресування мезги

За 20 днів

$$V = 15 \cdot 3000 = 45000 \text{ дал}$$

За добу

$$V = 15 \cdot 150 = 2250 \text{ дал}$$

Переводимо дал в тони :

За 20 днів

$$45000 \cdot 1,083/100 = 487,4 \text{ т}$$

За добу

$$2250 \cdot 1,083/100 = 24,4 \text{ т}$$

Кількість вичавок:

За 20 днів

$$897,6 - 487,4 = 410,2 \text{ т}$$

За добу

$$44,9 - 24,4 = 20,5 \text{ т}$$

Дані розрахунку пресування мезги заносимо в таблицю 3.

Таблиця 3 Матеріальний баланс пресування мезги

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 днів, т	Доба, т	%		20 днів, т	Доба, т	%
897,6	44,9	100	Пресування мезги			
			Пресоване сусло	487,4	24,4	54,3
			Вичавки	410,2	20,5	45,7
897,6	44,9	100	Всього	897,6	44,9	100

Охолодження сусла до температури +8:+10 °C з освітленням:

Сульфосади - 4,5 %

Кількість освітленого сусла :

За 20 днів

$$V = 180000 (1 - 4,5/100) = 171900 \text{ дал}$$

За добу

$$V = 9000 (1 - 4,5/100) = 8595 \text{ дал}$$

Осади:

За 20 днів

$$y = 180000 - 171900 = 8100 \text{ дал}$$

За добу

$$y = 9000 - 8595 = 405 \text{ дал}$$

Дані розрахунку відстоювання сусла охолодженням заносимо в таблицю 4.

Таблиця 4 Матеріальний баланс відстоювання сусла охолодженням

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 днів, дал	Доба, дал	%		20 днів, дал	Доба, дал	%
180000	9000	100	Охолодження і освітлення сусла			
			Освітлене сусло	171900	8595	95,5
			осад	8100	405	4,5
180000	9000	100	Всього	180000	9000	100

Бродіння сусла, охолодження виноматеріалу, зняття виноматеріалу з дріжджів з егалізацією:

Відходи - 2,5 %

Втрати - 3,5 %

За 20 днів

$$V = 171900 (1 - 6/100) = 161586 \text{ дал}$$

За добу

$$V = 8595 (1 - 6/100) = 8079,3 \text{ дал}$$

Відходи

За 20 днів

$$y = 171900 \cdot 2,5/100 = 4297,5 \text{ дал}$$

За добу

$$y = 8595 \cdot 2,5/100 = 214,9 \text{ дал}$$

Втрати

За 20 днів

$$y = 171900 \cdot 3,5/100 = 6016,5 \text{ дал}$$

За добу

$$y = 8595 \cdot 3,5/100 = 300,8 \text{ дал}$$

Дані розрахунку бродіння сусла, охолодження виноматеріалу, зняття виноматеріалу з дріжджів з егалізацією заносимо в таблицю 5.

Таблиця 5 Матеріальний баланс бродіння сусла, охолодження виноматеріалу, зняття виноматеріалу з дріжджів з егалізацією

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 днів, дал	Доба, дал	%		20 днів, дал	Доба, дал	%
171900	8595	100	Бродіння сусла			
			Виноматеріал	161586	8079,3	94
			Відходи	4297,5	214,9	2,5
			Втрати	6016,5	300,8	3,5
171900	8595	100	Всього	171900	8595	100

Зберігання виноматеріалу 2 місяці

Втрати - 0,07 %

За 20 днів

$$V = 161586 (1 - 0,07/100) = 161472,9 \text{ дал}$$

За добу

$$V = 8079,3 (1 - 0,07/100) = 8073,6 \text{ дал}$$

Втрати

За 20 днів

$$y = 161586 - 161472,9 = 113,1 \text{ дал}$$

За добу

$$y = 8079,3 - 8073,6 = 5,7 \text{ дал}$$

Дані розрахунку зберігання виноматеріалу заносимо в таблицю 6.

Таблиця 6 Матеріальний баланс зберігання виноматеріалу

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 днів, дал	Доба, дал	%		20 днів, дал	Доба, дал	%
161586	8079,3	100	Зберігання виноматеріалу			
			Виноматеріал	161472,9	8073,6	99,93
			Втрати	113,1	5,7	0,07
161586	8079,3	100	Всього	161586	8079,3	100

Приготування купажу

Втрати - 0,06 %

За 20 днів

$$V = 161472,9 (1 - 0,06/100) = 161376 \text{ дал}$$

За добу

$$V = 8073,6 (1 - 0,06/100) = 8068,8 \text{ дал}$$

Втрати

За 20 днів

$$y = 161472,9 - 161376 = 96,9 \text{ дал}$$

За добу

$$y = 8073,6 - 8068,8 = 4,8 \text{ дал}$$

Дані розрахунку приготування купажу заносимо в таблицю 7.

Таблиця 7 Матеріальний баланс приготування купажу

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 днів, дал	Доба, дал	%		20 днів, дал	Доба, дал	%
161472,9	8073,6	100	Приготування купажу			
			Купаж виноматеріалу	161376	8068,8	99,94
			Втрати	96,9	4,8	0,06
161472,9	8073,6	100	Всього	161472,9	8073,6	100

Оклеювання виноматеріалу:

Втрати - 0,07 %

$$V = 161376 (1 - 0,07/100) = 161263 \text{ дал}$$

Втрати

$$y = 161376 - 161263 = 113 \text{ дал}$$

Дані розрахунку оклеювання виноматеріалу заносимо в таблицю 8.

Таблиця 8 Матеріальний баланс оклеювання виноматеріалу

Прихід		Найменування операції	Витрати	
20 днів, дал	%		20 днів, дал	%
161376	100	Оклеювання виноматеріалу		
		Виноматеріал	161263	99,93
		Втрати	113	0,07
161376	100	Всього	161376	100

Фільтрація виноматеріалу:

Втрати - 0,29%

Відходи - 0,2%

$$N = 161263 (1 - 0,49/100) = 160472,8 \text{ дал}$$

$$y = 161263 - 160472,8 = 790,2 \text{ дал}$$

Втрати

$$N = 161263 (1 - 0,29/100) = 160795,5 \text{ дал}$$

$$y = 161263 - 160795,5 = 467,5 \text{ дал}$$

Відходи

$$y = 790,2 - 467,5 = 322,7 \text{ дал}$$

Дані розрахунку фільтрації заносимо в таблицю 9.

Таблиця 9 Матеріальний баланс фільтрації

Прихід		Найменування операції	Витрати	
20 днів, дал	%		20 днів, дал	%
161263	100	Фільтрація		
		Виноматеріал	160472,8	99,51
		Втрати	467,5	0,29
		Відходи	322,7	0,2
161263	100	Всього	161263	100

Обробка холодом при температурі -2; -4 °C з витримкою 3 доби:

Втрати - 0,26 %

$$V = 160472,8 (1 - 0,26/100) = 160055,6 \text{ дал}$$

Втрати

$$y = 160472,8 - 160055,6 = 417,2 \text{ дал}$$

Дані розрахунку обробки холодом заносимо в таблицю 10

Таблиця 10 Матеріальний баланс обробки холодом

Прихід		Найменування операції	Витрати	
20 днів, дал	%		20 днів, дал	%
160472,8	100	Обробка холодом		
		Виноматеріал	160055,6	99,74
		Втрати	417,2	0,26
160472,8	100	Всього	160472,8	100

Фільтрація при температурі охолодження

Втрати - 0,29%

$$V = 160055,6 (1 - 0,29/100) = 159591,4 \text{ дал}$$

Втрати

$$y = 160055,6 - 159591,4 = 464,2 \text{ дал}$$

Дані розрахунку фільтрації при температурі охолодження заносимо в таблицю 11.

Таблиця 11 Матеріальний баланс фільтрації при температурі охолодження:

Прихід		Найменування операції	Витрати	
20 днів, дал	%		20 днів, дал	%
160055,6	100	Фільтрація при температурі охолодження		
		Виноматеріал	159591,4	99,71
		Втрати	464,2	0,29
160055,6	100	Всього	160055,6 5	100

Відпочинок вина 10 днів:

Втрати - 0,01%

$$159591,4 (1 - 0,01/100) = 159575,4 \text{ дал}$$

Втрати

$$y = 159591,4 - 159575,4 = 16 \text{ дал}$$

Дані розрахунку відпочинку заносимо в таблицю 12.

Таблиця 12 Матеріальний баланс відпочинку

Прихід		Найменування операції	Витрати	
20 днів, дал	%		20 днів, дал	%
159591,4	100	Відпочинок		
		Виноматеріал	159575,4	99,99
		Втрати	16	0,01
159591,4	100	Всього	159591,4	100

Подача вина на розлив:

Втрати - 0,07%

$$159575,4 (1 - 0,07/100) = 159463,7 \text{ дал}$$

Втрати

$$y = 159575,4 - 159463,7 = 111,7 \text{ дал}$$

Дані розрахунку подачі на розлив заносимо в таблицю 13.

Таблиця 13. Матеріальний баланс подачі на розлив

Прихід		Найменування операції	Витрати	
20 днів, дал	%		20 днів, дал	%
159575,4	100	Подача вина на розлив		
		Виноматеріал	159463,7	99,93
		Втрати	111,7	0,07
159575,4	100	Всього	159575,4 3	100

Розрахунок зведеного матеріального балансу заносимо в таблицю 14.

Розрахунок і підбір технологічного обладнання і ємностей

Розрахунок автоваг:

$$N = Q \cdot t \cdot n / T \cdot q \cdot 60, \quad (3)$$

де : N - кількість автоваг, шт;

Q - кількість винограду, що надійшов за добу, т;

t - час одного зважування автомашини, хв;

n - кількість зважування однієї авто машини, раз;

T - кількість годин роботи автоваг за добу, годин;

q - вантажопід'ємність автомашин з виноградом, т

$$N = 150 \cdot 2,5 \cdot 2/10 \cdot 2,5 \cdot 60 = 1 \text{ шт}$$

Розрахунок ліній переробки:

$$N = Q / T \cdot H \cdot k, \text{ шт} \quad (4)$$

де : Q- кількість винограду, який прийшов за добу, т;

T - кількість годин роботи лінії переробки за добу, годин;

H - годинна потужність лінії, т/годину;

k - коефіцієнт використання обладнання, k = 0,8

$$N = 150 / 30 \cdot 10 \cdot 0,8 = 1 \text{ лінія}$$

До складу лінії ВПЛ - 30К входить обладнання подане в таблиці 15.

Таблиця 14 Зведений матеріальний баланс

Подача вина на розлив	Втрати,	111,7	-
	Вино,	159463,7	-
Відпочинок вина 10 днів	Втрати,	16	-
	в/м,	159575,4	-
Холодна фільтрація	Втрати,	464,2	-
	в/м, дал	159531,4	-
Обробка холодом при $t = (-2 - 4)^{\circ}\text{C}$	Втрати,	417,2	-
	в/м, дал	160055,6	-
	Втрати, т	467,5	-
	Відходи, дал	322,7	-
Фільтрація	в/м, дал	160472,8	-
	Втрати,	113	-
Оклеювання виноматеріалу	в/м, дал	161263	-
	Втра-ти	96,9	4,8
Приготування купажу	Купаж в/м	161376	8068,8
	Втрати, дал	113,1	5,7
Зберігання виноматеріалу	в/м, дал	161472,9	8073,6
	Втрати, дал	6016,5	300,8
Бродіння суслеа, зняття з осаду егалізацією	Відходи, дал	4297,5	214,9
	в/м, дал	161586	8079,3
	Сульф-осади, дал	8100	405
Освітлення суслеа	Освітлене сусло, дал	171900	8595
	Вичавки, т	410,2	20,5
Пресування мезги	Сусло пресоване, т	487,4	24,4
	Втрати, т	15	0,7
Виділення суслеа-самопливу	Мезга, що стекла, т	897,6	44,9
	Сусло-самоплив, т	1949,4	97,5
Приймання, подрібнення, відділення гребенів	Втрати, т	18	0,9
	Гребені, т	120	6
	Мазга, т	2862	143,1
Надій-шло, т		3000	150
Дні		За 20 днів	За добу

Таблиця 15 Підбір обладнання

Найменування операції	Найменування обладнання	Марка	Продуктивність т/годин	Одиниця виміру	Коефіцієнт використання	Об'єм сировини за добу	Кількість одиниць
Приймання винограду	Бункер - живильник	T1-ВБШ-50-01	30	т/год	0,8	30	1
Подрібнення	Роздрібнюваль-но-ребневийвід-ділювач	Б2-ВДГ-30	30	т/год	0,8	—	1
Перекачування мезги та суслу	Насоси для мезги та суслу	Б-2-ВНГ	8000	дал/год	0,8	—	1
		ВЦН-10	1000	дал/год			1
		ВЦН-40	4000	дал/год			1
Відділення суслу – самопливу	Пневмопрес	РР-360	70-100	т/год	0,8	-	1
Сульфитація суслу	Сульфитивне устаткування	ВСАУ	0,4-7	кг/год	0,8	—	1
Охолодження суслу	Охолоджувач	ВХБ	500	дал/год	0,8	9000	3
Бродіння	Батарея	ВБУ-4Н	7000	дал/добу	0,8	8595	2
Миття ємностей	Мийна машина	ММ-04	—	—	—	—	1
Фільтрація	Фільтр	ФКО-20	900	дал/год	0,9	502	1
Обробка холодом	Охолоджувач	ВО1-У5	500	дал/год	0,9	251	11
Перекачування в/м	Насос Насос	ВВЦН-20 ВЦН-40	2000	дал/год	0,9	768	22
			4000	дал/год	0,9	1258	
Зняття в/м з дріжджів	Насос	тВНП-20/2,5	2000	дал/год	0,8	1683	22

Розрахунок кількості суслозбірників

Протягом години буде надходити сусло - самоплив:

$$9000 / 10 = 900 \text{ дал}$$

Пресованого суслу

$$2250 / 10 = 225 \text{ дал}$$

Приймаючи ємність суслозбірника в об'ємі півгодинного надходження суслу, встановлюють суслозбірники.

Для приймання суслу-самопливу ємність:

$$(900 \cdot 0,5) / 1 = 450 \text{ дал} = 5 \text{ м}^3$$

Для пресованого суслу ємність :

$$(225 \cdot 0,5) / 1 = 112,5 \text{ дал} = 2 \text{ м}^3$$

Розрахунок обладнання для приготування дріжджової розводки.

За добу надходить на бродіння суслу 8595 дал. Необхідно приготувати розводку з розрахунку витрат на добу (5 % до загального об'єму суслу).

$$8595 \cdot 5 / 100 = 430 \text{ дал}$$

При наповненні до 80 % ємність на тридобовому бродінні потрібен дріжджовий резервуар ємністю 500 дал.

$$430 \cdot 3 / 500 \cdot 0,8 = 3 \text{ шт}$$

Розрахунок мірників.

Визначаємо час накачування за формулою:

$$P_b = M \cdot 60 / H \cdot 0,8 \text{ хв} \quad (5)$$

де : P_b – час закачування мірників, хв.;

M - продуктивність мірника, дал/год;

60 - кількість хвилин на годину;

H - продуктивність насоса, дал/год;

0,8 - коефіцієнт використання обладнання.

$$P_b = 1000 \cdot 60 / 4000 \cdot 0,8 = 19 \text{ хв}$$

Час заміру 10 хвилин.

Час закачування 19 хвилин.

Разом:

$$19 + 10 + 19 = 48 \text{ хв}$$

Визначаємо кількість заміру за зміну:

$$8 \cdot 60 = 480 \text{ хв}$$

$$480 / 48 = 10 \text{ замірів}$$

Визначаємо об'єм, який замірюється за зміну:

$$10 \cdot 1000 = 10000 \text{ дал}$$

$$8079,3 / 10000 = 1 \text{ мірник}$$

До стаціонарного мірника додається два насоси ВЦН – 40.

Дані розрахунку технологічних ємностей заносимо в таблицю 16.

Таблиця 16 Розрахунок технологічних ємностей

Найменування операції	Об'єм, який надійшов на операцію, дал	Об'єм ємкост, дал	Коефіцієнт заповнення	Кількість ємностей	Загальний об'єм
Зберігання виноматеріалу	161586	2500	1	65	162500
Витримка на холоді з рубашками	2006	2500	0,9	2	5000
Оклеювання виноматеріалів	13448	2500	0,9	6	15000

Розрахунок виробничих площ

Дані розрахунку виробничих площ заносимо в таблицю 17.

Таблиця 17. Розрахунок виробничих площ

Найменування обладнання	Кількість	Довжина, мм	Ширина, мм	Висота, мм	Площа, од. м ²	Загальна площа, S м ²
Лінія ВПЛ-30К	1	-	-	-	55	55
Пневмопрес PF-360	1	9370	3280	4570	30,7	30,7
Охолоджувач ВХБ	3	3650	360	1290	1,30	3,9
Батарея ВБУ-4Н	2	22950	5850	6000	134,2	268,4
Дріжджанки	3	—	2360	3800	5,4	16,2
Мірник	1	3740	2020	3010	7,6	7,6
Насос ВЦН-20	4	875	380	738	0,33	1,3
Насос ВЦН-40	4	1255	510	910	0,6	2,4
Насос ВВП-20/2,5	2	1250	620	400	0,78	1,6
Фільтр ФКО-20	1	2700	850	1580	2,3	2,3
Охолоджувач ВО1-У5	1	1870	700	1200	1,3	1,3
Резервуар з рубашкою Серн-25	67	—	2930	5960	6,7	448,9
Ємність для оклейки Сен-25	6	—	2930	6620	6,7	40,2
Разом	—	—	—	—	—	825,4

$S_{\text{проходи}} = 25 \%$

$$S_{\text{проходи}} = 825,4 \cdot 25 / 100 = 206,3 \text{ м}^2$$

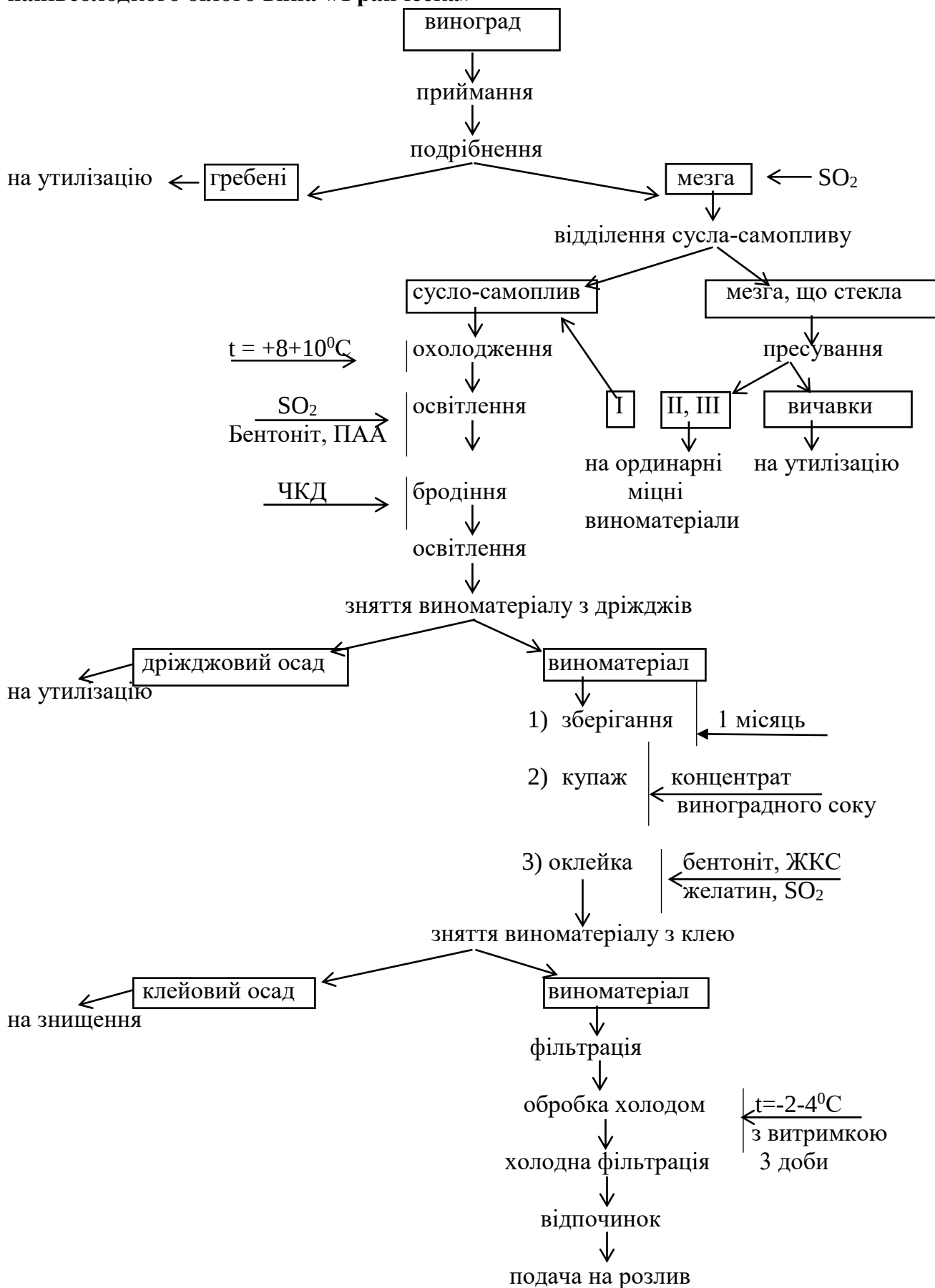
$$S_{\text{загальна}} = 825,4 + 206,3 = 1031,7 \text{ м}^2$$

3. Розрахунок виготовлення ординарного столового напівсолодкого білого вина «Франческа» за купажною схемою.

3.1. Технологічна схема переробки винограду з отриманням ординарного столового напівсолодкого білого вина «Франческа».

- Приймання винограду
- Подрібнення
- Відділення суслу-самопливу
- Пресування мезги
- Охолодження до температури $+8-10^{\circ}\text{C}$
- Освітлення виноматеріалу (бентоніт + ПАА)
- Бродіння
- Зняття виноматеріалу з дріжджів
- Зберігання виноматеріалу
- Приготування купажу
- Оклеювання купажу (ЖКС, бентоніт, желатин)
- Освітлення до 20 днів
- Фільтрація
- Обробка холодом до температури мінус 2 - мінус 4°C з витримкою 3 дні
- Фільтрація при температурі охолодження
- Відпочинок протягом 10 діб
- Подача на розлив

3.2. Векторна схема переробки винограду з отриманням столового напівсолодкого білого вина «Франческа»

3.3. Розрахунок продуктивний

Продуктивний розрахунок відбувається відповідно до наказу «Про гранично допустимі втрати при виробництві виноградних вин».

Розрахунок ведеться у порядку послідовності технологічної схеми за формулою:

$$N = Q (1 - x/100), \quad (1)$$

де: N - кількість продукту, який виходить з даної операції, т, дал;

Q - кількість продукту, який надходить на операцію, т, дал;

x - втрати продукту у відсотках.

Кількість втрат у тонах або дал визначається за формулою:

$$Y = Q - N, \quad (2)$$

де: Y - кількість втрат, дал, т

Вихідні дані:

загальна потужність цеху, т - 3500;

тривалість сезону, дні - 20;

добова потужність цеху, т - 175;

пукристість сусли, г/дм³ - 200;

густина сусли - 1,083;

Приймання винограду, подрібнення, відділення гребнів:

Відходи - 4%

Втрати - 0,6%

за сезон:

$$N = 3500 \times (1 - 4,6/100) = 3339 \text{ т}$$

за добу:

$$N = 175 \times (1 - 4,6/100) = 167 \text{ т}$$

Втрати і відходи складають:

за сезон:

$$Y = 3500 - 3339 = 161 \text{ т}$$

за добу:

$$Y = 175 - 167 = 8 \text{ т}$$

З них відходи:

за сезон:

$$N = 3500 \times (1 - 4/100) = 3360 \text{ т}$$

$$Y = 3500 - 3360 = 140 \text{ т}$$

за добу:

$$N = 175 \times (1 - 4/100) = 168 \text{ т}$$

$$Y = 175 - 168 = 7 \text{ т}$$

Втрати складають:

за сезон:

$$Y = 161 - 140 = 21 \text{ т}$$

за добу:

$$Y = 8 - 7 = 1 \text{ т}$$

Дані матеріального балансу приймання, подрібнення винограду подано у таблиці 1.

Таблиця 3.1 Матеріальний баланс приймання, подрібнення винограду

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 діб, т	Доба, т	%		20 діб, т	Доба, т	%
3500	175	100	Приймання, подрібнення винограду			
			Мезга	3339	167	95,4
			Гребені	140	7	4,0
			Втрати	21	1	0,6
3500	175	100	Разом	3500	175	100

Відділення сусла-самопливу

Втрати – 0,5%

за 20 днів

$$Y=3500 \times 0,5 / 100 = 17,5 \text{ т}$$

за добу

$$Y=175 \times 0,5 / 100 = 0,9 \text{ т}$$

Вихід сусла-самопливу з однієї тони винограду складає 50 дал:

за 20 днів

$$V=3500 \times 50 = 175000 \text{ дал}$$

за добу

$$V=175 \times 50 = 8750 \text{ дал}$$

Переводимо у тони:

$$175000 \times 1,083 / 100 = 1895 \text{ т}$$

$$8750 \times 1,083 / 100 = 95 \text{ т}$$

Кількість мезги, що стекла:

за 20 днів

$$3339 - 1895 - 17,5 = 1426,5 \text{ т}$$

за добу

$$167 - 95 - 0,9 = 71,1 \text{ т}$$

Дані матеріального балансу відділення сусла-самопливу подано у таблиці 3.2 .

Таблиця 3.2 Матеріальний баланс відділення сусла-самопливу

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 діб, т	Доба, т	%		20 діб, т	Доба, т	%
3339	167	100	Відділення сусла-самопливу			
			Сусло-самоплив	1895	95	56,8
			Мезга, що стекла	1426,5	71,1	42,7
			Втрати	17,5	0,9	0,5
3339	167	100	Разом	3339	167	100

Пресування мезги

за 20 днів

$$V=25 \cdot 3500 = 87500 \text{ дал}$$

в тому числі

$$V= 10 \cdot 3500 = 35000 \text{ дал}$$

за добу

$$V=25 \times 175=4375 \text{ дал}$$

в тому числі

$$V=10 \times 175=1750 \text{ дал}$$

Переводимо в тони:

за 20 днів

$$87500 \times 1,083/100=948 \text{ т}$$

за добу

$$4375 \times 1,083/100=47 \text{ т}$$

Кількість вичавок:

за 20 днів

$$1426,5-948=478,5 \text{ т}$$

за добу

$$71,1-47=24,1 \text{ т}$$

Дані матеріального балансу заносимо в таблицю 3.

Таблиця 3 Матеріальний баланс пресування мезги

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 діб, т	Доба, т	%		20 діб, т	Доба, т	%
1426,5	71,1	100	Пресування мезги			
			Пресоване сусло	948	47	66,4
			Вичавки	478,5	24,1	33,6
1426,5	71,1	100	Разом	1426,5	71,1	100

Охолодження та освітлення сусла

Сульфосоад - 4,5%

Кількість освітленого сусла:

за 20 днів

$$210000 \times (1-4,5/100)=200550 \text{ дал}$$

за добу

$$10500 \times (1-4,5/100)=10028 \text{ дал}$$

Сульфосоад:

за 20 днів

$$210000-200550=9450 \text{ дал}$$

за добу

$$10500-10028=472 \text{ дал}$$

Дані матеріального балансу заносимо в таблицю 4.

Таблиця 4 Матеріальний баланс охолодження та освітлення сусла

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 діб, т	Доба, т	%		20 діб, т	Доба, т	%
210000	10500	100	Охолодження та освітлення сусла			
			Освітлене сусло	200550	10028	95,5
			Сульфосоад	9450	472	4,5
210000	10500	100	Разом	210000	10500	100

Бродіння сусла, зняття виноматеріалу з осаду з егалізацією

Відходи - 2,5%

Втрати - 3,5%

за 20 днів

$$200550 \times (1 - 6/100) = 188517 \text{ дал}$$

за добу

$$10028 \times (1 - 6/100) = 9426 \text{ дал}$$

Відходи і втрати:

за 20 днів

$$200550 - 188517 = 12033 \text{ дал}$$

за добу

$$10028 - 9426 = 602 \text{ дал}$$

Відходи:

за 20 днів

$$200550 \times (1 - 2,5/100) = 195536 \text{ дал}$$

$$Y = 200550 - 195536 = 5014$$

за добу

$$10028 \times (1 - 2,5/100) = 9777 \text{ дал}$$

$$Y = 10028 - 9777 = 251 \text{ дал}$$

Втрати:

за 20 днів

$$Y = 12033 - 5014 = 7019 \text{ дал}$$

за добу

$$Y = 602 - 251 = 351 \text{ дал}$$

Дані зведеного матеріального балансу заносимо в таблицю 5.

Таблиця 5 Матеріальний баланс бродіння сусла

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 діб, т	Доба, т	%		20 діб, т	Доба, т	%
200550	10028	100	Бродіння сусла, зняття виноматеріалу з дріжджів з егалізацією			
			Виноматеріал	188517	9426	94
			Відходи	5014	251	2,5
			Втрати	7019	351	3,5
200550	10028	100	Разом	200550	10028	100

Зберігання протягом 2 місяців

Втрати - 0,06%

за 20 днів:

$$188517 (1 - 0,06/100) = 188404 \text{ дал}$$

за добу

$$9426 \times (1 - 0,06/100) = 9420 \text{ дал}$$

за 20 днів

$$Y = 188517 - 188404 = 113 \text{ дал}$$

за добу

$$Y = 9426 - 9420 = 6 \text{ дал}$$

Дані матеріального балансу заносимо в таблицю 6.

Таблиця 6 Матеріальний баланс бродіння сусла

Прихід			Найменування операції	Витрати		
20 діб, т	Доба, т	%		20 діб, т	Доба, т	%
188517	9426	100	Зберігання виноматеріалу			
			Виноматеріал	188404	9420	99,94
			Втрати	113	6	0,06
188517	9426	100	Разом	188517	9426	100

Дані зведеного матеріального балансу подано у таблиці 7.

Таблиця 7 Зведений матеріальний баланс

Дні	Надійшло, т	Приймання, подрібнення, відділення гребенів			Відділення сусла-самопливу			Пресування мезги		Охолодження та освітлення		Бродіння, зняття виноматеріалу з осаду з егалізацією			Зберігання виноматеріалу	
		Мезга, т	Гребені, т	Втрати, т	Суло-самоплив	Мезга, що стекла	Втрати, т	Суло пресоване	Втрати, т	Освітлене суло	Сульфосад	Виноматеріал, дал	Відходи, дал	Втрати, т	Виноматеріал, дал	Втрати, дал
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
За 20 днів	3500	3339	140	21	1895	1426,5	17,5	948	478,5	200550	9450	18188	5614	7019	188404	113
За добу	175	167	7	1	95	71,1	0,9	47	71,1	10028	472	9426	251	351	9420	6

Приготування купажу заносимо до таблиці 8.

Таблиця 8. Приготування купажу

Найменування операції	Кількість, дал	Об'ємна частка етилового спирту, %	Масова концентрація цукрів, г/дм ³	Спирту одиниці	Цукру одиниці
Виноматеріал	188404	11	-	2072444	-
Концентрат виноградного соку	14000	-	600	-	8400000
Разом	202404	10,2	41,5	2072444	8400000

Втрати - 0,06%

$$N = 202404 \times (1 - 0,06/100) = 202285 \text{ дал}$$

$Y = 202404 - 202285 = 119$ дал
Розрахунок купажу заносимо у таблицю 9.

Таблиця 9 Приготування купажу

20 днів	Відсотки	Найменування операції	20 днів	Відсотки
202404	100	Приготування купажу		
		Виноматеріал	202285	99,94
		Втрати	119	0,06
202404	100	Всього	202404	100

Оклеювання виноматеріалу

Втрати 0,07%

за 20 днів:

$$N = 202285 \times (1 - 0,07/100) = 202143 \text{ дал}$$

$$Y = 202285 - 202143 = 142 \text{ дал}$$

Розрахунок оклеювання виноматеріалу заносимо у таблицю 10.

Таблиця 10 Оклеювання виноматеріалу

20 днів	%	Найменування операції	20 днів	%
202285	100	Оклеювання виноматеріалу		
		Виноматеріал	202143	99,93
		Втрати	142	0,07
202285	100	Всього	202285	100

Фільтрація виноматеріалу

Втрати - 0,29%

Відходи - 0,2%

Втрати і відходи складають:

за 20 днів:

$$N = 202143 \times (1 - 0,49/100) = 201152 \text{ дал}$$

$$Y = 202143 - 201152 = 991 \text{ дал}$$

Втрати складають:

за 20 днів:

$$N = 202143 \times (1 - 0,29/100) = 201557 \text{ дал}$$

$$Y = 202143 - 201557 = 586 \text{ дал}$$

Відходи складають:

$$Y = 991 - 586 = 405 \text{ дал}$$

Розрахунки фільтрації виноматеріалу заносимо до таблиці 11.

Таблиця 11 Матеріальний баланс фільтрації виноматеріалу

20 днів	%	Найменування операції	20 днів	%
202143	100	Фільтрація виноматеріалу		
		Виноматеріал	201152	99,51
		Втрати	586	0,29
		Відходи	405	0,2
202143	100	Всього	202143	100

Обробка холодом з витримкою 3 дні

Втрати - 0,26%

за 20 днів:

$$N = 201152 \times (1 - 0,26/100) = 200629 \text{ дал}$$

$$Y = 201152 - 200629 = 523 \text{ дал}$$

Розрахунок обробки холодом з витримкою 3 дні заносимо у таблицю 12.

Таблиця 12 Матеріальний баланс обробки холодом з витримкою три дні

20 днів	%	Найменування операції	20 днів	%
201152	100	Обробка холодом з витримкою		
		Виноматеріал	200629	99,74
		Втрати	523	0,26
201152	100	Всього	201152	100

Фільтрація при температурі охолодження

Втрати - 0,29%

за 20 днів:

$$N = 200629 \times (1 - 0,29/100) = 200047 \text{ дал}$$

$$Y = 200629 - 200047 = 582 \text{ дал}$$

Розрахунок фільтрації при температурі охолодження заносимо у таблицю 13.

Таблиця 13 Матеріальний баланс фільтрації при температурі охолодження

20 днів	%	Найменування операції	20 днів	%
200629	100	Фільтрація при температурі охолодження		
		Вино	200047	99,71
		Втрати	582	0,29
200629	100	Всього	200629	100

Подача вина на розлив

Втрати - 0,07%

за 20 днів:

$$N = 200047 \times (1 - 0,07/100) = 199907 \text{ дал}$$

$$Y = 200047 - 199907 = 140 \text{ дал}$$

Розрахунок подачі вина на розлив заносимо у таблицю 14.

Таблиця 14 Матеріальний баланс подачі вина на розлив

20 днів	%	Найменування операції	20 днів	%
200047	100	Подача вина на розлив		
		Вино	199907	99,93
		Втрати	140	0,07
200047	100	Всього	200047	100

Дані зведеного матеріального балансу подано у таблиці 15.

Таблиця 15 Зведений матеріальний баланс

	Надходження	Витрати	Відходи та втрати	Відсотки
Приготування купажу	202404	202285	119	0,06
Оклеювання виноматеріалу	202285	202143	142	0,07
Фільтрація виноматеріалу	202143	201152	991	0,49
Обробка холодом з витримкою 3 дні	201152	200629	523	0,26
Фільтрація при температурі охолодження	200629	200047	582	0,29
Подача на розлив	200047	199907	140	0,07
Разом	202404	199907	2497	1,24

Розрахунок і підбір технологічного обладнання і ємностей

Розрахунок автоваг:

$$N = Q \times t \times n / T \times q \times 60, \text{ шт} \quad (3)$$

де: N - кількість автоваг, шт;

Q - кількість винограду, який надійшов за добу, т;

t - час одного зважування автомашини, хв.;

n - кількість зважувань однієї автомашини, раз;

T - кількість годин роботи автоваг за добу, год;

q - вантажопід'ємність автомашин з виноградом, т.

$$N = 175 \times 2,5 \times 2 / 10 \times 2,5 \times 60 = 1 \text{ шт}$$

Розрахунок ліній переробки:

$$N = Q / T \times M \times K, \text{ шт.} \quad (4)$$

де: N - кількість ліній переробки, шт;

Q - кількість винограду, який надійшов за добу, т;

T - кількість годин роботи ліній переробки за добу;

M - години продуктивності ліній переробки, т/год;

k - коефіцієнт використання обладнання, k = 0,8.

$$N = 175 / 30 \times 10 \times 0,8 = 1 \text{ лінія}$$

До складу ВПЛ - 30 входить обладнання, подане в таблиці 16.

Таблиця 3.16 Підбір обладнання

Найменування операції	Найменування обладнання	Марка	Продуктивність од/год	Одиниці вимірювання	Коефіцієнт	Об'єм сировини, рік/м³	Кількість одиниць
1	2	3	4	5	6	7	8
Приймання винограду	Бункер-живильник	T1-ВБШ-50-01	30	т/год	0,8	35	1
Подрібнення	Роздрібнювально-гребне-відділювач	B2-ВДГ-30/50	30	т/год	0,8	-	1
Перекачування мезги та сусла	Насос для мезги та сусла	B2-ВНГ-80 ВЦН-40 ВЦН-10	8000 4000 1000	дал/год	0,8	-	1 1 1
Відділення сусла-самопливу	Стікач	ВССШ-30Д	30	дал/год	0,8	-	1
Пресування	Віджимний прес	T1 ВПО-30А	30	т/год	0,8	-	1
Сульфитація сусла	Сульфитивне устаткування	ВСАУ	0,4-7	кг/год	0,8	1,2	1
Охолодження сусла	Охолоджувач	ВХБ	500	дал/год	0,8	2100	5
Освітлення сусла	Освітлення	УВД-0	600	дал/год	0,8	2100	4

Продовження таблиці 3.16

Бродіння	Батарея	БА-1	7000	дал/добу	0,8	10028	2
Миття ємностей	Мийна машина	ММ-04	-	-	-	-	1
Фільтрація	Фільтр	ФКО-20	900	дал/год	0,9	632	2
Обробка холодом	Охолоджувач	ВО1-У5	500	дал/год	0,9	214	1
Перекачування виноматеріалу	Насос	ВЦН-20	2000	дал/год	0,9	1256	2

Протягом години буде надходити сусло-самоплив

$$8750/10=875$$

пресованого сусла

$$4375/10=437,5$$

Приймаючи ємність суслозбірника в об'ємі півгодинного надходження сусла, встановлюють суслозбірники.

Для приймання сусла-самопливу ємність:

$$(875 \times 0,5)/1=438 \text{ дал, } 5 \text{ м}^3$$

Для пресованого сусла ємність:

$$(437,5 \times 0,5)/1=219 \text{ дал, } 3 \text{ м}^3$$

Розрахунок обладнання для приготування дріжджової розводки

За добу надходить на бродіння сусла 23875 дал. Необхідно приготувати розводку з розрахунку витрат на добу (5% до загального об'єму сусла).

$$10028 \times 5/100=501 \text{ дал}$$

При наповненні на 80% ємності та трьохдобовому бродінні потрібен дріжджовий резервуар ємністю 500 дал.

$$501 \times 3/500 \times 0,8=2 \text{ шт}$$

Розрахунок мірників

Визначають кількість мірників ВИЦ-1000

Визначаємо час накачування за формулою:

$$P_v = M \times 60 / H \times 0,8 \text{ хв} \quad (5)$$

де P_v - час закачування мірників, хв.;

M - продуктивність мірника, дал/год;

60 - кількість хвилин за годину;

H - продуктивність насоса, дал/год;

0,8 - коефіцієнт використання.

$$P=1000 \times 60 / 4000 \times 0,8=19 \text{ хв}$$

Час заміру 10 хв.

Час закачування 19 хв

Разом

$$19+10+19=48 \text{ хв}$$

Визначаємо кількість замірів за зміну

$$8 \times 60=480 \text{ хв}$$

$$480/48=10 \text{ замірів}$$

Визначаємо об'єм, який замірюється за зміну

$$10 \times 1000=10000 \text{ дал}$$

$$10028/10000=1 \text{ мірник}$$

До стаціонарного мірника додається 2 насоси ВЦН-40
Розрахунок технологічних ємностей подано в таблиці 17.

Таблиця 17 Розрахунок технологічних ємностей

Найменування операції	Об'єм, який надходить на операцію, дал	Об'єм, ємності, дал	Коефіцієнт заповнення	Кількість ємностей, шт.	Загальний об'єм, дал
Зберігання виноматеріалу	188517	5000	1	38	190000
Витримка на холоді	2514	2500	0,9	2	5000
Оклейка виноматеріалу	16857	2500	0,9	8	20000

Розрахунок виробничих площ

Розрахунок виробничих площ подано в таблиці 18.

Таблиця 18 Розрахунок виробничих площ

Найменування обладнання	Кількість, шт.	Довжина, мм	Ширина, мм	Висота, мм	Площа, од. м ²	Загальна площа, м ²
1	2	3	4	5	6	7
Лінія ВПЛ-30К	1	-	-	-	55	55
Охолоджувач ВХБ	5	3650	360	1290	1,30	6,5
Освітлювач УВД-0	4	-	2100	4660	3,5	14,0
Батарея БА-1	2	23560	2950	6760	70,5	141,0
Ємність металева	38	7110	3200	-	22,8	866,4
Дріжджанки	2	-	2360	3800	5,4	10,8
Мірники	1	3740	2020	3010	7,6	7,6
Насос ВЦН-20	4	875	380	738	1,3	5,2
Насос ВЦН-40	2	1255	510	910	0,6	1,2
Фільтр ФКО-20	2	2700	850	1580	2,3	4,6
Охолоджувач ВО1-У5	1	1870	700	1200	1,3	1,3
Резервуар з рубашкою	2	-	2930	5960	6,7	13,4
Ємність для оклейки	8	-	2930	6620	6,7	53,6
Разом	-	-	-	-	-	1180,6

Спр - 25%

$$S_{\text{сп}} = 25 \times 1180,6 / 100 = 295,2 \text{ м}^2$$

$$S_{\text{заг}} = 1180,6 + 295,2 \approx 1475,8 \text{ м}^2$$

Контрольні питання:

1. Що таке столові вин?
2. Що таке ординарні столові вина?
3. Як столові вина підрозділяють за цукром?
4. Чим відрізняється технологія столових червоних вин від столових білих?
5. Назвіть основних представників напівсухих і напівсолодких вин.